

ŠTÁTNÝ OBLASTNÝ ARCHÍV V BYTČI

1469

HOSPODÁRSKY INŠPEKTORÁT V MARTINE

1908 - 1923

INVENTÁR

Bytča 1978

Stanislav Palkovič, Ján Šulavík

Štátny oblastný archív v Bytči

HOSPODÁRSKY INŠPEKTORÁT V MARTINE

1908 - 1923

INVENTÁR

Bytča 1978

Stanislav Palkovič, Ján Šulavík

Ú V O D

Hospodárske inšpektoráty ako rezortné štátne úrady slúžili rozvoju poľnohospodárskej produkcie. Vznikli pretvorením niekdajších oblastných inšpektorátov pre chov domácich zvierat na administratívne orgány, ktorých vecná pôsobnosť sa rozširovala i na iné úseky poľnohospodárstva. Pracovnú náplň a definitívne postavenie hospodárskych inšpektorátov určovali zákonný článok XXIII. a nariadenie ministerstva poľnohospodárstva č. 12.200 z roku 1912. Na základe týchto právnych noriem Hospodársky inšpektorát pre Turčiansku župu začal svoju pôsobnosť 1. januára 1913.

Na čele hospodárskeho inšpektorátu stál hospodársky inšpektor, menovaný do funkcie ministrom poľnohospodárstva. Keďže hospodársky inšpektor funkčne podliehal priamo ministerstvu poľnohospodárstva, pôsobnosť stoličných orgánov voči nemu bola minimálna. Obmedzovala sa iba na niektoré personálne a disciplinárne záležitosti. Napriek tomu jestvovala tu istá súčinnosť inšpektorátu najmä so župným verejnosprávnym výborom. Inšpektor bol členom tohto orgánu, ktorému aj zasielal situačné správy o stave poľnohospodárstva v župe. V tomto smere inšpektor nadviazal na činnosť niekdajších župných hospodárskych spravodajcov, ustanovených zákonným článkom XX z roku 1882. Hospodársky inšpektorát vykonával poradenskú službu, spočívajúcu na vyhotovovaní odborných posudkov. V ďalšej svojej kompetencii hospodársky inšpektorát

- a/ pôsobil pri organizovaní hospodárskych výstav, kurzov a zakladaní obecných knižníc a miestnych hospodárskych spolkov;
- b/ sledoval stav pracovných síl v poľnohospodárstve a staral sa o záležitosti poľnohospodárskych robotníkov.
- c/ zisťoval distribúciu objednaných alebo pridelených umelých hnojív, osíva, krmiva, poľnohospodárskych strojov a chovných zvierat ušľachtilejších plemien.

Počas prvej svetovej vojny v hojnej miere sa staral o verejné zásobovanie a podával posudky k oslobodzovaniu poľnohospodárov a osôb zamestnaných v poľnohospodárstve od vojenskej činnnej služby. Spolupôsobil aj pri udeľovaní dovolení vojakom na žatevné práce.

Hospodársky inšpektor po vzniku ČSR vyvíjal aj funkciu zásobovacieho kontrolóra. V tomto smere podliehal Zásobovaciemu úradu pre Slovensko v Bratislave.

K zrušeniu hospodárskych inšpektorátov došlo v súvislosti so zánikom župného zriadenia podľa vládneho nariadenia č. 383/1922 Zb. zo dňa 22. decembra 1922. Hospodársky inšpektorát v Martine však pôsobil ešte rok, pričom v jeho riadení sa uplatňoval viacej vplyv župana novovytvorenej Považskej župy so sídlom v Martine. Hospodársky inšpektorát v Martine definitívne zanikol na základe nariadenia Expozitúry Ministerstva poľnohospodárstva v Bratislave č. 23.753 prez. zo dňa 7. decembra 1923. Jeho agendui personál prevzalo novovytvorené poľnohospodárske oddelenie Považskej župy.

Manipulácia písomností Hospodárskeho inšpektorátu spočívala v ich numericko-chronologickom radení tak, ako sa došlé spisy zapisovali do podacieho protokolu. V posledných dvoch manipulačných ročníkoch sa zo spisov podobného obsahu, napr. zo záležitostí, týkajúcich sa chovu hydiny a pod., sa vytvárali vecné skupiny, uložené pod najnižším protokolárnym číslom. Treba ešte poznamenať, že písomnosti z roku 1911 a 1912 tvoria predpisy predstavujúce časť agendy hospodárskych inšpektorátov v Banskej Bystrici a Liptovskom Mikuláši, ktorá sa vzťahuje na územie Turčianskej župy.

Po zrušení Hospodárskeho inšpektorátu v Martine jeho registratúra sa dostala pod opateru Považskej župy. Po zániku župy v roku 1928 mal nad ňou dohľad Okresný úrad v Martine. Štátny oblastný archív v Bytči ju prevzal spolu aj s písomnosťami Turčianskej župy v roku 1956.

K inventarizácii fondu sa pristúpilo v roku 1978. V rámci tejto práce sa vykonala aj vnútorná skartácia. Ročníky 1920-1923 skartoval a inventarizoval Ján Šulavík, staršiu časť fondu spracovával Stanislav Palkovič, ktorý skoncipoval celý inventár a vyhotovil k nemu úvod. Pri inventarizačných prácach pridržovali sme sa základných pravidiel Archívnej správy MV SSR pre spracovávanie archívneho materiálu. Inventúrnu jednotku predstavuje kniha alebo ročník spisov. Jednotlivé spisy ako pramene možno citovať uvedením skratky fondu /HI Martin/ inventárneho a protokolárneho čísla a roku. Napr. inv.č. 9, no. 263/1914.

Písomnosti fondu možno využiť na štúdium dejín temer všetkých úsekov poľnohospodárstva v Turci. Viaceré doklady obsahujú údaje

o sociálnom postavení poľnohospodárskych robotníkov a o zakladaní hospodárskych spolkov. Pozoruhodné sú situačné správy, súpisy úrody a hospodárskych zvierat. Nedostatok pracovných príležitostí dokumentujú spisy o odchode poľnohospodárskych robotníkov z Turca do Rakúska a Francúzska.

I N V E N T Á R

Pomocné knihy.

1	Podací protokol 1-490, 1-525	1913-1914
2	Podací protokol 1-405, 1-943	1915-1916
3	Podací protokol 1-619, 1-289	1917-1918
4	Podací protokol 1-863	1920
5	Podací protokol 1-1233	1921

Spisy.

6	5-678	1921	1
---	-------	------	---

Privlastňovanie prasníc yorkshirského plemena do Hornej Štubne. Sťažnosť dr. Matúša Duchaja, advokáta v Martine, na podžupana, že nechce povoliť zakladajúce zhromaždenie Turčianskeho hospodárskeho spolku. Hlásenie okresného zvelolekára o skončení epidémie slintačky a krívačky v Turčianskotepličskom okrese. Vyhláška o jarmoku na plemenných býkov v Príbovciach. Hlásenie o počte kráv a jalovic v Sučanoch. Žiadosť mesta Martina, zaslaná ministerstvu poľnohospodárstva, o pridelenie ušľachtilých druhov hydiny za zľavnenú cenu. Rozhodnutie ministerstva poľnohospodárstva o žiadosti Necpál vo veci komasácie.

7	8-686	1912
---	-------	------

Hlásenie o chove ušľachtilých druhov hydiny. Vyhláška o jarmoku na plemenných býkov v Príbovciach. Propagovanie poisťovania dobytku. Menovanie inžiniera na vykonanie komasácie v Necpalochoch. Posudok k založeniu Patronátneho spolku v Kláštore pod Znievom.

Úpravy ministerstva poľnohospodárstva o nákupe chovných zvierat. Vyhláška, výkazy a úpravy o poskytovaní mimo - riadnych odmien za veľmi dobré výsledky v chove domácich zvierat. Cenník poľnohospodárskych výrobkov. Evidencia hospodárskych inšpektorátov v Uhorsku. Výkaz o úrode chmeľu v Uhorsku v roku 1912. Evidencia členstva viacerých župných podvýborov. Úprava o ničení škodlivého hmyzu a relácia o jeho výskyte. Hlásenia o stave poľnohospodárstva v Uhorsku. Dotaz Uhorského pozemkového ústavu, krajinského družstva v Budapešti, na možnosť kúpy majetku po Ladislavovi Révayovi v Turčianskej Štiavničke. Nábor robotníkov do štátnych ovocinársko-zeleninárskych podnikov. Žiadosť Hospodárskeho krúžku v Abramovej o pridelenie umelej liahne hydiny. Súpis plemenného dobytku. Situačné správy župného hospodárskeho inšpektora. Hlásenie o mrazoch v župe. Výkazy o počte dobytku, priháňaného na jarmok v Sučanoch. Relácia o povodni v údolí Váhu. Výzva na darovanie holubov, sliepok, kačíc a inej hydiny Katolíckemu patronátnemu spolku v Kláštore pod Znievom. Správa o celosvetovom stave poľnohospodárstva. Posudok o učiteľovi Jozefovi Rusnákovi, ktorý sa rozhodol založiť hospodársky kruh a ľudovú knižnicu v Sklenom. Hlásenie o založení hospodárskeho kruhu v Hornej Štubni. Posudok k trhovému sadzobníku Sučian. Krajinský štatút o ničení myší. Koncept stanov Hospodárskeho spolku Turčianskej župy. Hlásenie o zriadení ľudovej knižnice pri Štátnej ľudovej škole v Turčianskych Tepliciach.

Zakladanie hospodárskych krúžkov v Záturčí a Háji. Relácie o chove oviec. Mesačné situačné správy o stave poľnohospodárstva v župe. Hlásenia o stave ľudových knižníc. Návrh župného štatútu o dobytčích trhoch a jarmokoch. Stanovy

Hospodárskeho spolku Turčianskej župy. Regulácia vodných tokov v chotári obce Sučany. Župný štatút o chove dobytku, ošípaných a oviec. Oznámenie o usporiadaní včelárskej výstavy a spoločného stretnutia nemeckých, rakúskych a uhorských včelárov v Bratislave. Periodické správy o stave poľnohospodárstva v Uhorsku. Súpis domáciach zvierat. Pridelovanie ušľachtilých druhov hydiny jednotlivým chovateľom v župe. Žiadosť Jána Hrianku, tajomníka Hospodárskeho spolku Turčianskej župy, aby župný hospodársky inšpektor posúdil návrh na usporiadanie zimného kurzu pre poľnohospodárov. Organizačný poriadok Uhorskej všeobecnej úvernej banky. Mobilizačné opatrenia. Zaisťovanie dostatočného množstva pracovných síl v poľnohospodárstve. Relácie o možnostiach nákupu hale nového súkna pre vojsko a oviec pre verejné zásobovanie. Povolenie podžupana na prevoz chovných kráv do Rakúska. Hlásenia slúžnych o nedostatku pracovných síl a záprahov. Výkazy o stave úrody. Relácie o požadovaných prídeloch otrúb. Stanovenie maximálnych cien obilia a múky.

Ponuka Sarvašskej banky, vlastníka veľkostatku v Necpalochoch, na odovzdanie vagóna zemiakov na verejné zásobovanie. Rozhodnutie podžupana o úprave pastvín v Ležiachove. Hlásenia o stave pracovných síl na žatevné práce. Evidencia o počte družstiev pre poisťovanie dobytku v župe. Menovanie hospodárskeho inšpektora členom župného hospodárskeho výboru. Súpis osôb, obcí a korporácií, ktorým bolo pridelené osivo a sadivo. Hlásenie o počte hospodárskych spravodajcov, ktorí boli na vojne. Správa o stave poľnohospodárstva v Uhorsku. Oznámenia o usporiadaní kurzov pre záujemcov o obsluhu mlátačiek a sejacích strojov. Maximálne ceny obilia v Uhorsku. Smernice pre vydávanie dovolení vojakom na poľnohospodárske práce. Hlásenia pre hlavného

župana o stave poľnohospodárstva. Pridelovanie vojnových zajatcov na poľnohospodárske práce a úprava o ich stravovaní. Relácia o stave siatin. Úprava o oslobodzovaní vojnopovinných osôb od vojenskej služby.

11

2-940

1916

6

Úprava o oslobodzovaní strojníkov a kuričov od vojenskej služby. Evidencie počtu dobytká, prihnaného na dobytké jarmoky v Sučanoch. Súpisy domácich zvierat v Turčianskotepličskom okrese. Úprava o zamestnávaní vojnových invalidov. Ponuka chovných býkov simentálskej soroty zo štátnej šľachtiteľskej stanice v Mezöhegy. Situačná správa hospodárskeho inšpektora o stave poľnohospodárstva v župe. Hlásenie o nedostatku pracovných síl. Záverečný účet základiny pre chov domácich zvierat. Objednávanie samoviazačov pre potreby župy. Vyhláška ministra poľnohospodárstva o požičiavaní strojov na spracovanie ovocia. Pokyny ministerstiev poľnohospodárstva a národnej obrany pre požadovanie benzínu na mlatbu. Výkazy výmery siatin. Prospekt sušiarň zeleňiny a ovocia. Štatúty Brašovskej, Rábskej a Turčianskej župy o chove dobytká, ošípaných a oviec. Hlásenie o výsledku súpisu zvierat. Ponuka dodania umelých hnojív poľnohospodárom. Žiadosť Cyrila Pivku, statkára z Beníc, o sprostredkovanie kúpy 250 kusov ovocných stromov. Hlásenie Krajinskému zásobovaciemu úradu o stave siatia ozimín. Poučenie o zariadení družstiev pre chov a poisťovanie domácich zvierat.

12

5-615

1917

7

Evidencia sena a slamy, dodaného pre vojsko. Relácia Expozitúre Ministerstva poľnohospodárstva v Žiline o rozdeľovaní osiva. Sťažnosť Jána Duchaja, statkára z Blatnice, na nízke ceny. Posudok k oslobodzovaniu Adolfa Porgesa,

statkára zo Sučian, od vojenskej služby. Poučenie o pestovaní kŕmnej repy. Záverečné účty základiny pre chov domácich zvierat. Úprava ministerstva národnej obrany o revízií oslobodzovania od činnnej vojenskej služby. Pridelovanie zemiakov župe. Novelizované pravidlá pre oslobodenie od vojenskej služby. Smernice ministerstva poľnohospodárstva o pridelo-
vaní liehovín poľnohospodárskym robotníkom. Výkazy o úrode krmiva. Nariadenie predsedu vlády o poskytovaní podpory vojnovým sirotám a deťom vojenských invalidov pri štúdiu na stredných a vysokých školách. Relácia o pasení dobytku v župe. Správa o obrábaní pôdy Andreja Duchaja z Blatnice, ktorý sa nachádzal v Rusku. Pracovná zmluva medzi 30 robotníkmi zo Skleného a so správou veľkostatku v Devínskej Novej Vsi. Súpisy dobytku.

13

2-280

1918

8

Relácia Expozitúre Ministerstva poľnohospodárstva v Žiline o množstve kŕmnej slamy, požadovanej obyvateľstvom v župe. Informácia o zakladaní podniku vo Zvolenskej župe na výrobu ovčieho syra. Hlásenie o škodách spôsobených na ozimínach mrazom. Výkazy o potrebe jarného osiva. Výzvy na zber žihľavy. Výkaz celkovej výmery siatin v jednotlivých okresoch župy. Evidencia škôd, spôsobených ľadovcom. Oznámenie o zrušení Krajského zásobovacieho úradu. Hlásenia o stave jesenných osevných prác a o stave krmiva v župe. Výkaz plochy vysadenej zemiakmi. Súpisy domácich zvierat.

14

1-26

1908-1915

Rôzne neprotokolované spisy: Správy o činnosti Hospo-

dárskeho a lesníckeho spolku Trenčianskej župy v rokoch 1908 a 1910. Dotazníky o stave pastvín z roku 1910. Štatúty Turčianskej župy o furmankách a o ničení škodného hmyzu. Evidencia hospodárskych inšpektorátov v Uhorsku. Hodnotenie stavu úrody v roku 1915. Vyvlastňovanie pozemkov na rozširovanie železničnej stanice v Martine.

15

1-95

1919

9

Dotazníková akcia o stave pastvín v Turčianskej župe. Evidencia veľkostatkov a majetkov nad 200 ha v Turci. Súpis množstva požadovaného jarného osiva a výsadbových zemiakov. Zisťovanie možností nákupu jahniat pre potreby Zásobovacieho ústavu pre Slovensko. Prenajímanie majera Požehaj. Hlásenie o potrebe jarín a vikového a ďatelinového semena na siatie. Správy o stave poľnohospodárstva v župe. Ceny ľanových a konopných nití a semena. Prihlášky na prídely umelých hnojív. Hlásenie o počte koželuho a obchodníkov so surovými kožami. Relácia o poškodení miestneho poľnohospodárstva bývalým uhorským štátom. Informácia o povinnom uzatváraní pracovných zmlúv poľnohospodárskymi robotníkmi na Slovenskom úrade práce. Maximálne ceny mäsa a mäsových výrobkov. Zákaz predaja chleba vo výčapných podnikoch. Výkupné ceny poľnohospodárskych plodín. Úprava obchodu s dobytkom a zásobovania mäsom. Menovanie členov komisie pre distribúciu dobytka. Výkaz o množstve zemiakov pre účely výsadby.

16

1-23

1919

Oznámenie o prevzatí kontrolórov a nakupovačov bývalého Zásobovacieho ústavu pre Slovensko do služieb novoutvoreného Slovenského dobytárskeho družstva. Dotaz Mini -

sterstva pre správu Slovenska na stav pestovania a spracovávanía konopí a ľanu v župe. Žiadosť Krpelian o prídél pastvín. Slovenský úrad práce požaduje správu o miestnych pracovných a mzdových pomeroch.

17

24-861

1920

10

Poskytovanie štátnej podpory župným hospodárskym inšpektorátom na nákup plemenných býkov. Zisťovanie veľkosti osevných plôch na Slovensku. Menovanie hospodárskych znalcov a radcov pri hospodárskych inšpektorátoch. Smernice pre udeľovanie prémie majiteľom hovädzieho dobytká a ošípaných, ocenených na krajiniských hospodárskych výstavách. Vysielanie roľníckych synov a dcér na prax do Čiech. Informácia o vzniku Združenia pre zveľaďovanie chovu oviec. Dovozy chovného dobytká z Moravy do Turčianskej župy. Úprava o použití vadnej kukurice na pálenie liehu. Žiadosť obce Sklené o prídél vojenských koní. Splnomocnenie k parcelácii veľkostatku dr. Ivana Rakovského. Žiadosti obcí a jednotlivcov o prídél a parceláciu pôdy. Výkazy veľkostatkov na území obvodných notariátov Malý Čepčín, Príbovice, Martin, Priekopa a Slovenské Pravno. Žiadosť ubarialisťov v Sklabíni o povolenie ťažby dreva na pasienkoch v sklabinskom chotári. Nariadenie o užívaní a úprave pastvín. Zápisnice a správy o prenájaní pôdy v župe. Sťažnosť obyvateľov Ivančinej na nedostatky v prídéľovaní pôdy. Zoznam majiteľov pôdy nad 200 ha v Hornej Štubni. Evidencia škôl na území župy a ich správcoy. Menovanie hospodárskych znalcov pre komasáciu v Turci. Evidencia obcí, ktoré si podali žiadosť o prídél pastvín. Úprava o správe štátnych budov na Slovensku. Špeciálna mapa Československa. Úprava o dovoze dobytká z Poľska. Označenie o preložení sídla Pozemkového úradu pre Slovensko z Bratislavy do Trenčianskych Teplíc. Úprava o nákupe

obilia pre Turčiansku župu. Hospodárske zmluvy hospodárskeho inšpektora s roľníkmi vo Vieske a v Kláštore pod Znievom. Úprava o mzdách poľnohospodárskych robotníkov. Smernice o vývoze bryndze do Maďarska. Žiadosť obcí Vieska a Turčiansky Michal o prídely umelých hnojív. Evidencia poľovných revírov v Turci. Štatistické výkazy o úrode obilia v Turčianskotepličskom okrese. Zoznam obcí, v ktorých sa uskutočňovala pozemková reforma. Odpredaj dreva z lesov veľkostatkára Ladislava Révaya. Zriaďovanie hospodárskej školy v Turčianskej župe. Zoznam chovateľov oviec, koní a hovädzieho dobytku v Turci. Sťažnosť turčianskeho župana na dodané osivo. Propagovanie sadenia vrb na pletenie košov. Žiadosť turčianskeho župana o prídely krmiva pre dobytok. Hlásenie o dobyťčích trhoch v župe. Výkup ľanového semena na Slovensku.

18

2-1233

1921

11-12

Žiadosti obcí o prídely umelého hnojiva, pôdy a pasienkov. Prehľad o podporách udelených obciam na nákup plemenného dobytku. Zoznam hospodárskych spravodajcov v Turčianskej župe. Zmluvy na prenájom pôdy. Predĺženie pôsobnosti Pozemkového úradu pre Slovensko. Žiadosť veľkostatkára Ladislava Révaya o prídely krmiva pre dobytok. Nákupy poľnohospodárskych strojov a ovocných stromkov pre župu. Evidencia počtu jazdeckých koní v župe. Úprava o dovoze dobytku z Moravy do Turca. Vyhláška o odpredaji vojenských koní. Zoznamy poľnohospodárskych robotníkov prihlásených na prácu v Československu a v Rakúsku. Sledovanie robotníckeho hnutia medzi poľnohospodárskym robotníctvom na Slovensku. Zoznam osôb, navrhnutých za súdnych znalcov. Evidencia veľkostatkárov na území Turca. Štatistický výkaz o drobnom prenájme na Slovensku. Úprava mzdových pomerov poľnohospodárskych robotníkov na Sloven-

sku. Nariadenie o používaní mlynských odpadkov na krmivo. Smernice pre zveľaďovanie chovu domácich zvierat. Stanovy Rybárskeho spolku Turčianskej župy. Zriaďovanie splavov a kaskád pri jazerách a riekach za účelom zlepšenia chovu rýb na Slovensku. Žiadosť župného rybárskeho spolku o peňažnú podporu. Zrušenie mlynského práva na Slovensku. Správy o stave osiva v župe. Menovanie znalcov pre komasáciu. Nariadenie o povinnom ošikovaní ošípaných. Usporiadovanie včelárskej výstavy v Martine. Informácia o započatí činnosti Slovenskej hospodárskej rady. Vyhláška o akcii organizovania pomoci hladujúcim v ZSSR. Poskytovanie štátnej podpory župe na chov koní. Návod na hospodársky zber ľanu. Evidencia počtu dobytká, dodaného z Moravy na majetok Štátnej hospodárskej školy v Brezne. Upozornenie na pripravovanú návštevu prezidenta T.G.Masaryka na Slovensku. Zriaďovanie kurzov slovenského jazyka. Vytváranie kmeňových stád ošípaných, oviec a kôz na Slovensku. Zoznam šľachtiteľov osív na území republiky. Organizovanie hospodársko-družstevných kurzov na Slovensku. Správa o slovenskom hospodárstve pre československé vyslanectvo vo Washingtone. Stanovy Československej domoviny a Slovenskej roľníckej jednoty. Návrh zmeny služobného poriadku hospodárskych úradníkov v Československu. Odvodňovanie pozemkov v Ležiacchove. Zoznam pastierov, prihlásených na službu do Francúzska. Usporiadovanie prednášok s hospodárskou tematikou o župe. Úprava o dovoze chovných kancov yorkshirského plemena z Anglicka do Československa. Povolenie na výrobu liehu zo zmrznutých zemiakov. Rozdelenie Slovenska na hospodársko-prírodné oblasti. Nariadenie o ochrane morušových stromov na Slovensku. Hlásenia a výkazy obcí o stave ovocinárstva. Zoznam obcí v župe žiadajúcich prídely pôdy do árendy. Hlásenia obcí o pestovaní červenej ďateliny a lucerny, o nákupe a predaji jahniat, o pestovaní ľanu a o obsiatých kultúrach. Zoznam žiadateľov zemiakov na výsadbu.

Odpredaj býčkov, ustajnených na majetku Štátnej hospodárskej školy v Záturčí. Žiadosť obcí v štátnu subvenciu na nákup plemenných býkov. Nariadenie o prideľovaní a úprave pastvín. Odpredaj pozemkov Ladislava Révayho obcí Sklabiňa. Zápisnice z rokovania pasienkových výborov o prideľovaní pastvín. Zásady Ministerstva hospodárstva pre poskytovanie štátnych podpôr pri utváraní družstevných pasienkov. Súpis pastvín pridelených obciam. Pasienkový poriadok pastvinárskych družstiev. Výtah zo sumára katastrálnych hárkov obcí Dolné Jaseno, Sklabiňa a Zábore. Úprava pastvín v Diviakoch a Dubovom. Inštrukcie pre pastvinárskych majstrov. Zoznam roľníkov, vystavujúcich kone na výstave vo Zvolene. Úpravy o dovoze koní. Žiadosť Martina o prídel otrúb. Smernice pre obstaranie krmiva na rok 1923. Prideľovanie umelých hnojív obciam na úpravu pastvín. Zriaďovanie ľudovej knižnice v Slovanoch. Zavádzanie plemenných kníh za účelom zveľaďovania chovu dobytku. Správa o hospodárskych pomeroch v Turčianskej župe. Zoznam registrovaných robotníckych gazdov v Turci. Pracovná zmluva turčianskych poľnohospodárskych robotníkov s vdovou po Henrichovi Bürgerovi z Nitrianskej župy. Zoznam gazdov z Turca, ktorým bola vrátená kaucia. Žiadosť Viesky o povolenie zriadiť v obci dobyťčie trhovisko. Správa Župného úradu práce v Martine o zamestnanosti robotníctva. Inštrukcie k uzatváraní pracovných zmlúv. Správa o inšpekcií na rakúskych veľkostatkoch, zamestnávajúcich sezónnych poľnohospodárskych robotníkov z Československej republiky. Zoznam chlapcov z Turca, hlásiacich sa do učenia v Čechách. Zápisnica z rokovania o znižovaní mzdy slovenským poľnohospodárskym robotníkom v Rakúsku. Správa o slovenskom hospodárstve pre československé vyslanectvo vo Washingtone. Objednávky prístrojov na značkovanie plemenného dobytku v Turčianskej župe. Poriadenie hospodárskych kurzov v Turci. Zveľaďovacie akcie v chove domáceho zvieratstva v župe a na Slovensku. Nájom majera Sebeslavce pre chov plemenné -

ho dobytku. Správa o stave hospodárskeho zvieratstva na Slovensku. Súpis dobytku v okrese Turčianske Teplice. Meteorologické správy za rok 1922. Ceny poľnohospodárskych produktov. Žiadosť Štátnej hospodárskej školy v Záturčí o povolenie dovozu východofrížskych oviec z Nemecka. Zoznam remeselníkov, ktorí sa zaoberali spracovávaním ovčích koží. Dotazník o stave mliekárskych podnikov. Schéma na vypočítanie výrobnéj hodnoty a ceny mlieka. Zápisnica zo schôdze výboru pre oceňovanie produktov, vystavených na hospodársko-príemyselnej výstave vo Zvolene. Stanovy Rybárskeho spolku Turčianskej župy. Opatrenia na ochranu rastlín. Zoznam ľudových hospodárskych škôl a hlásenia o ich vzniku a činnosti v Abramovej, Dražkovciach, Dubovom, Hadvige, Hornom Turčeku, Kláštore pod Znievom, Ležiachove, Mošovciach, Martine, Sklenom, Sučanoch, Turanoch, vo Vrúcku a Vrútkach. Pridelenie tajomníkov župným hospodárskym a lesným jednotám v Nitre, Rimavskej Sobote a Martine. Brožúra: Nezanedbávajme lúky a pastviny od ing. Jána Pitru. Nariadenie o revízii stanov spolkov, schválených bývalým uhorským ministerstvom poľnohospodárstva. Štatistika osevu v župe za rok 1922. Zriaďovanie poživne hospodárskych strojov na Slovensku. Evidencia parných strojov a kotlov v župe. Žiadosti obcí o štátnu podporu na nákup poľnohospodárskych strojov. Záznam o prídelení hospodárskych strojov Kaľamenovej. Súpis ovocných stromov v Turci. Objednávky ovocných stromov na ich vysádzanie pri cestách. Zriaďovanie ovocných škôlok na Slovensku. Intervencie československého generálneho konzulátu vo Viedni vo viacerých mzdových sporoch československých poľnohospodárskych robotníkov a ich rakúskymi zamestnávateľmi. Žiadosť Skleného o rozšírenie počtu dobytčích trhov v obci. Hlásenia o dobytčích trhoch v župe. Žiadosť Blatnice o prídely pôdy. Organizovanie hospodárskych

výstav v Košiciach, Kysuckom Novom Meste a vo Zvolene. Hlásenia o ukončených komasáciach na území župy. Odvodňovanie pozemkov vo viacerých turčianskych obciach. Hlásenia obecných predstavenstiev o vracaní sa vystaňovalcov z USA. Stanovy župnej hospodárskej a lesnej jednoty. Kolektívna zmluva majiteľov veľkostatkov v Turčianskej župe a organizovaných poľnohospodárskych robotníkov. Poskytovanie subvencie obciam Podhradie a Záborie na nákup plemenných baranov. Na - riadenie, aby hospodársky inšpektor vo svojich správach venoval pozornosť aj politicko-obchodným pomerom. Zriaďovanie komisie pri župnom úrade pre riadenie protidrahotnej akcie. Zakladanie úverných a skladištných družstiev v župe. Úprava mlynských poplatkov. Žiadosť Štátnej hospodárskej školy v Záturčí o podporu na nákup plemenných kráv.

20

1-1340

1923

16-18

Ročné správy a záverečné účty Skladištného družstva v Martine. Zoznam úverných družstiev na Slovensku. Poskytovanie subvencie viacerým obciam v župe na nákup ovocných stromov. Zriaďovanie ovocnej škôlky v Martine. Cenník ovocných stromkov. Smerná cena nájomného za prenajatie katastrálneho jutra. Evidencia trhových cien poľnohospodárskych produktov. Ceny sena a slamy. Situačné správy hospodárskeho inšpektorátu. Evidencia pracovných zmlúv poľnohospodárskych robotníkov. Zoznam poľnohospodárskych robotníkov odchádzajúcich na prácu do Francúzska. Hlásenie o odchode robotníkov do Rakúska. Kolektívna zmluva poľnohospodárskych robotníkov v Turci. Štatistika počtu poľnohospodárskych robotníkov v jednotlivých okresoch. Nábor slovenskej mládeže na práce do Čiech. Štatút novoutváraných okresných paritných komisií. Žiadosti obcí o umožnenie kúpy plemenného dobytku. Nákup

importovaných plemenných býkov pinzgavského chovu pre Turiec. Udelenie podpory obyvateľom Dolnej Štubne za uhynutý dobytok. Súpis plemenných býkov v Turci. Opatrenia k zaistovaniu rastlinnej výroby. Poriadanie prednášok a kurzov s hospodárskou tematikou na území Turca. Zoznam hospodárskych ľudových škôl na Slovensku. Žiadosti turčianskych obcí o odvodnenie ich lúk. Odvodňovanie pozemkov v Záturčí. Štatistika výroby liehu a liehových nápojov. Zriadenie plemenných stád dobytká na veľkostatkoch v Pribovcích a Trebostove. Evidencia chovných prasiec, dodaných obyvateľom Martina. Žiadosti obcí a jednotlivých obyvateľov z Turca o prídely pastvín. Spor o pasienky medzi obcami Bziny a Šútovo. Súpis pastvín, pridelených jednotlivým obciam. Žiadosť urbarialistov zo Skleného o rozdelenie ich urbárskeho pasienku. Stanovy Župnej hospodárskej a lesníckej jednoty v Turčianskej župe a správy o jej schôdzach. Zoznam dôverníkov Hospodárskej a lesníckej jednoty Považskej župy. Zoznam roľníckych besied v Turci. Poskytovanie subvencií na nákup plemenných býkov. Hlásenia turčianskych obcí o pestovaní ľanu. Výkaz o počte prihnaného dobytká na dobytie jarmoky vo Vieske, Sučanoch a Martine. Evidencia jarmokov v Hornej Štubni, Vieske, Mošovciach, Slovenskom Pravne, Martine a Sučanoch. Dotazníky pre zeleninársku a semenársku zveľaďovaciu akciu. Žiadosti jednotlivcov o požičanie poľnohospodárskych strojov. Hlásenie o odchode poľnohospodárskych robotníkov do Rakúska. Cenník umelých hnojív. Meteorologické mesačné správy. Objednávky na endenské husy a pekinské kačky. Zasielanie informácie o hydinnárstve pre svetový kongres v Barcelone. Úprava agrárnych pomerov na Orave a Spiši. Poriadanie hospodárskych výstav v Nitre, Prahe a vo Zvolene. Výročná zverozdravotnícka správa z bývalej Turčianskej župy. Žiadosti obyvateľov z Turca o prídelenie východofrížskych jahniat na chov. Správa o úprave pastvín

na území Turca. Zoznamy hospodárskych spravodajcov. Stav úrody v republike v roku 1923. Pozemková reforma v Turanoch. Odpredaj menovitého majetku Sarvašskej banky obyvateľom Žabokrekov a Necpál. Organizovanie exkurzií roľníkov do Čiech, na Moravu, do Nitry a Topolčian. Pridelovanie strichninového ovsa na hubenie myší pre ich hromadný výskyt. Správy o mraze v mesiaci júni a o padaní ľadovca na území Turca. Zoznam roľníkov z Dubového a Hája, poškodených požiarom. Poskytovanie subvencií na podporovanie chovu lepších plemien dobytká. Nariadenie o zrušení štátnych hospodárskych inšpektorátov.

- Akcia protidrahotná 19
 zveľaďovacia 19, 20
Árendy 18
- Besedy roľnícke 20
bryndza 17
Bürger Henrich, veľkostatkár 19
- Cenník ovocných stromkov 20
 poľnohospodárskych produktov 8
 umelých hnojív 20
- ceny 12
 ľanového a konopného semena 15
 mäsa 15
 mlieka 19
 múky 9
 obilia 9, 10
 poľnohospodárskych produktov 15, 19, 20
 sena a slamy 20
- Československá domovina 18
- Dobytok 7-9, 11, 12, 15, 17, 18, 20
družstvá 11
 pastvinárske 19
 pre poisťovanie dobytka 10
 skladištné 19, 20
 úverné 19, 20
- Duchaj Andrej, podomový obchodník 12
 Ján, statkár a slovenský politik 12
 Matúš dr., advokát a politik 6

Exkurzie roľníkov 20

Gazdovia robotnícki 19

Hmyz škodný 8

hnojivá umelé 11, 15, 18, 19

hnutie robotnícke 18

Hospodársky spolok Turčianskej župy 6, 8, 9

Hrianka Ján, slovenský národovec, po prevrate župný hospodársky
inšpektor 9

husy 20

hydina 6-8

hydinárstvo 20

Chlieb 15

chmeľ 8

Invalidi vojnoví 11, 12

Jahňatá 15, 18, 20

jarmoky 6, 8, 9, 11

Kačky 20

kanci 18

knihy plemenné 19

knížnice 8, 9, 19

komasácia 6, 7, 17-19

komisie paritné 20

kone 17, 19

jazdecké 18

kongres hydinársky 20

konope 15, 16

kotly parné 19

kozy 18

kože 15, 19

koželuhowia 15
kravy 6, 9, 19
krmivo 17-19
krúžky hospodárske 8, 9
kukurica 17
kuriči 11
kurzy hospodárske 9, 18-20
mláťačkárov 10
slovenského jazyka 18

Ľadovec 13, 20
Ľan 15, 16, 20
lesy 17
lieh 17, 18, 20
liehoviny 12

Majere 15, 19
majstri pastvinárski 19
mapa 17
Masaryk Tomáš Garigue 18
mláťačky 10
moruše 18
mrazy 8, 13, 20
múka 9
myši 20
mzdy 17, 19

Nájomné 20

Obilie 9, 10, 17
očkowanie zvierat 18
odvodňovanie pozemkov 19, 20
ochrana rastlín 19
osivo 10, 12, 13, 17, 18
ošípané 9, 11, 17, 18

otruby 19
ovce 9, 11, 17-19
ovocie 11
ovocinárstvo 18

Parcelácia 17
pasenie 12
pastieri 18
pastviny 10, 14-20
Patronátny spolok v Kláštore pod znievom 7, 8
Pitra Ján, ing., publicista 19
Pivko Cyril, statkár 11
plochy osevné 17
podniky mliekárske 19
poisťovanie dobytku 7
pomery mzdové 16, 18
poplatky mlynské 19
Porges Adolf, statkár 12
poriadok služobný 18
povodeň 8
pozemková reforma 17
požiar 20
prasnice 6
právo mlynské 18
prednášky hospodárske 18, 20
prenájmy pôdy 17, 18
prídely pôdy 18, 19

Rakovský Ivan dr., veľkostatkár 17
reforma pozemková 20
regulácie vodné 9
repa krmná 12
Révay Ladislav, veľkostatkár 8, 17-19
revízie poľovné 17
robotníci poľnohospodárski 8, 12, 17-20
Rusnák Jozef, učiteľ 8

Rybársky spolek Turčianskej župy 18, 19
ryby 18

Sadzobník trhový 8
samoviazače 11
Servašská banka 10, 20
semená 15, 17
siatiny 10, 11, 13
sily pracovné 9-11
Skladištné družstvo v Martine 20
slintačka 6
Slovenská hospodárska rada 18
Slovenská roľnícka jednota 18
spolky 19
spravodajci hospodárski 10, 18, 20
správy meteorologické 19, 20
 situačné 8, 9, 15, 20
 zverozdravotnícke 20
stanovy 8, 9, 18-20
stroje parné 19
 poľnohospodárske 18-20
 sejacé 10
strojníci 11
stromy ovocné 11, 18-20
subvencie 20
súkno 9
súpisý býkov 20
 dobytka 8, 12, 19
 domácich zvierat 11, 13
 prídeľov osiva 10
sušiarne ovocia 11
syr ovčí 11

Škôlky ovocné 20
školy hospodárske 8, 17, 19, 20

šľachtiteľia osív 18
štátúty župné 8, 9, 11, 14

Trhy dobytčie 9, 17, 19

Uhorská všeobecná úverná banka 9
Uhorský pozemkový ústav, krajinské družstvo Budapešť 8
úradníci hospodárski 18

Včelári 9
veľkostatkári 18, 19
veľkostatky 15, 17, 20
výkazy úrody 9
 krmiva 12
 siatin 11
vystahovalci 19
výstava hospodárska 17, 19, 20
 koní 19
 včelárska 18
vyvlastňovanie pozemkov 14

Zajatci 10
Základina pre chov domácich zvierat 11, 12
záprahy 9
Združenie pre zveľaďovanie chovu oviec 17
zelenina 11
zemiaky 10, 12, 13, 15, 18
zmluvy hospodárske 17
 kolektívne 19, 20
 pracovné 14, 15, 19, 20
 prenájomné 18

Žihľava, zber 13
Župná hospodárska a lesná jednota 19, 20

Abramová, o. Martin 8, 19

Anglicko 18

Barcelona /Španielsko/ 20

Benice, o. Martin 11

Blatnica, o. Martin 12, 19

Bratislava 9, 17

Brezno, o. Banská Bystrica 18

Bziny, o. Dolný Kubín 20

Čechy 17, 19, 20

Devínska Nová Ves, o. Bratislava-vidiek 12

Diviaky, o. Martin 19

Dolná Štubňa, o. Martin 20

Dolné Jaseno, o. Martin 20

Dražkovce, o. Martin 20

Dubové, o. Martin 19, 20

Francúzsko 18, 20

Hadviga, o. Martin 19

Háj, o. Martin 9, 20

Horná Štubňa, o. Martin 6, 8, 17, 20

Horný Turček, dnes Turček, o. Martin 19

Ivančina, o. Martin 17

Kaľamenová, o. Martin 19

Kláštôr pod Znievom, o. Martin 7, 8, 17, 19

Košice 19

Krpeľany, o. Martin 16
Kysucké Nové Mesto, o. Čadca 19

Ležiachov, o. Martin 10, 18, 19

Maďarsko 17
Malý Čepčín, o. Martin 17
Martin 6, 14, 17-20
Mezőhegy /MĽR/ 11
Morava 17, 18, 20
Mošovce, o. Martin 19, 20

Necpaly, o. Martin 6, 7, 10, 20
Nemecko 19
Nitra 19, 20

Orava 20

Podhradie, o. Martin 19
Poľsko 17
Požehaj, súčasť Dubového, o. Martin 15
Praha 20
Pribovce, o. Martin 6, 7, 17, 20
Priekopa, o. Martin 17

Rakúsko 9, 18-20
Rimavská Sobota 19
Rusko 12

Sebeslavce, súčasť Blatnice, o. Martin 19
Sklabiňa, o. Martin 17, 19
Sklené, o. Martin 8, 12, 17, 19, 20
Slovenské Pravno, o. Martin 17, 20

Slovany, o. Martin 19

Spiš 20

Sučany, o. Martin 6, 8, 9, 11, 12, 19, 20

Šútovo, o. Martin 20

Topolčany 20

Trebostovo, o. Martin 20

Trenčianske Teplice, o. Trenčín 17

Turany, o. Martin 19, 20

Turčianska Štiavnička, o. Martin 8

Turčianske Teplice, o. Martin 8

Turčiansky Michal, o. Martin 17

USA 19

Váh 8

Viedeň 19

Vieska, súčasť Turčianskych Teplíc, o. Martin 17, 20

Vrúcko, o. Martin 19

Vrútky, o. Martin 19

Záborie, o. Martin 19

Záturčie, o. Martin 9, 19, 20

ZSSR 18

Zvolen 19, 20

Žabokreky, o. Martin 20

Názov fondu : Hospodársky inšpektorát v Martine

Skratka fondu : HI M

Časový rozsah : 1908 - 1923

Počet inv. jednotiek : 20

Miesto uloženia : Štátny oblastný archív v Bytči

Stav ku dňu : 31.12.1978

Fond usporiadali : Stanislav Palkovič a Ján Šulavík

Inventár zostavil : Stanislav Palkovič

Počet strán : 29

Počet exemplárov : 3

Prepísala : Anna Hranková

Schválil : Dr.Jozef Kočiš, CSc.

